

Cover Page

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH

ISSN:2277-7881(Print); IMPACT FACTOR :9.014(2025); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286

Peer Reviewed and Refereed International Journal
(Fulfilled Suggests Parametres of UGC by IJMER)

Volume:14, Issue:6(5), June: 2025

Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A

Article Received: Reviewed : Accepted

Publisher: Sucharitha Publication, India

Online Copy of Article Publication Available : www.ijmer.in

ఖడ్గ సృష్టి - విప్లవ కవితవ్య ధోరణులు

Dr. M. Ramesh Babu

Associate Professor of Telugu

Govt Degree College

Chevella, Telangana

ముఖ్యాంశాలు

1. శ్రీశ్రీ పరిచయం
2. ఖడ్గసృష్టి కావ్యపరిచయం
3. విప్లవ కవితవ్యం
4. ఖడ్గసృష్టి కావ్యములో విప్లవ కవితవ్య ధోరణులు

ఉపోద్ఘాతం

1910 లో జన్మించిన శ్రీశ్రీ గా ప్రసిద్ధి చెందిన శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో 20 వ శతాబ్దాన్ని తన పేరున వ్రాసుకున్నాడు. ప్రభవ తో మొదలైన శ్రీశ్రీ కవితవ్యం స్వర్గదేవతలు, మహాప్రస్థాన గీతాలు, ఖడ్గసృష్టి, మరోప్రస్థానం వంటి కావ్యాలు, కథలు, నాటికలు, సినిమా పాటలు, అనువాదాలు, పుస్తక సమీక్షలు, చివరగా తన ఆత్మకథగా రాసుకున్న అనంతం వరకు విస్తృత రచనా వ్యాసంగాన్ని చేశారు శ్రీశ్రీ.

ఖడ్గసృష్టి:

శ్రీశ్రీ గారు 1940 తర్వాతి కాలంలో రచించిన కొన్ని కవితలు మరియు అనువాదాలు ఖడ్గసృష్టి పేరుతో 1966 లో మొదటిసారిగా అచ్చుఅయ్యాయి. దీనిలో 28 శ్రీశ్రీ గారి స్వతంత్ర కవితలు ఉండగా, 22 శ్రీశ్రీ గారు అనువదించిన కవితలు ఉన్నాయి. వేములవాడ భీమన కవి ఒక పద్యంలో వాడిన పదం ఖడ్గసృష్టి. లయకారుడైన శివుడు శత్రుసంహారానికై తనలోని గరలాన్ని ఇనుముగా వాడి ఖడ్గసృష్టి ని చేస్తాడు. అని భీమనవాడగా, ఈ ఖడ్గసృష్టి అన్న పదం పేరుతోనే శ్రీశ్రీ గారు ఖడ్గసృష్టి అనే కవితను రచించాడు. స్వాతంత్ర్య అనంతరం సమ సమాజాన్ని ఆశించి, భంగపడ్డ శ్రీశ్రీ పాలకుల పాలిట మృతి సమానమైన ఖడ్గ సృష్టికి పూనుకున్నట్లుగా ఈ కవిత లో తెలుస్తుంది. ఈ ఖడ్గసృష్టి అన్న కవిత శీర్షికనే ఈ కవితా సంకలనానికి శీర్షిక అయింది. ఈ ఖడ్గసృష్టి అన్న కావ్య సంపుటికి సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారము. మరియు 1967 లో సోవియట్ ల్యాండ్ నెహ్రూ అవార్డు కూడా వచ్చింది.

విమర్శకులు మరియు పాఠకులలో ఎక్కువ శాతం శ్రీశ్రీ రచనలలో మహాప్రస్థానానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం మిగతా రచనలను మహాప్రస్థానం తో

Cover Page

పోల్చి చూడడంతో మిగతా రచనల యొక్క విశిష్టతను సరిగ్గా గుర్తించలేకపోయారన్నది కాదనలేని సత్యం. ఈ విషయాన్ని ఎన్ వేణుగోపాల్ గారు చెప్పినట్లు శ్రీశ్రీ రచనలను నిశితంగా పరిశీలిస్తే ఆయన రచనలలో నిజానికి ఒక ఆరోహణ క్రమం ఒక క్రమబద్ధమైన పరిణామం కనబడుతాయి. అయితే మహాప్రస్థాన గీతాల సంవిధానాన్ని దానిలోని సామాజిక, తాత్విక, సాంస్కృతిక కారణాలను విశ్లేషించినంతగా మిగతా రచనల విశ్లేషణ జరగకపోవడం వల్ల మహాప్రస్థానం మిరుమెట్ల వెలుగులో ఖడ్గసృష్టి, మరోప్రస్థానం వంటి కవితా సంకలనాలు కనబడకుండా పోతున్నాయి.

విప్లవ కవిత్య ధోరణి:

విప్లవ కవిత్యం పేరుతో ఒక క్రొత్త కవిత్వోద్యమం 1970 లో మొదలైనప్పటికీ, ఖడ్గసృష్టిలో విప్లవ కవిత్య ధోరణి అనేక కవితల్లో మనం చూడవచ్చు. ఖడ్గసృష్టిలో ఉన్న కవితలన్నింటిలో సమకాలీన రాజకీయ, సామాజిక సందర్భాలను ప్రస్తావించేవే. తర్వాతి కాలంలో వచ్చిన విప్లవకవిత్యానికి ఆధార భూమిక మనం ఖడ్గసృష్టిలో చూడవచ్చు. ముఖ్యంగా తెల్లదొరల పాలన అనంతరం యువతలో వెల్లువెత్తిన ఆశలు, ఆ తరువాత రెండు దశాబ్దాలలో ప్రభుత్వాలు వైఫల్యం చెందిన తీరును ఎండగడుతూ శ్రీశ్రీ చేసిన ఆశ్చర్యకరమైన కవితాభివ్యక్తి మనకు ఖడ్గసృష్టిలో కనిపిస్తుంది. ఎత్తుకోవడంలోనే ఈ విషయాన్ని మనం గమనించవచ్చు.

రెండు రెళ్ళు నాలుగు అన్నందుకు

గుండాలు గండ్రాళ్ళు విసిరే సీమలో

క్షేమం అవిభాగ్యం అంటే

జైలు నోళ్లు తెరిచే భూమిలో

అంటూ మొదలెడతాడు అందులోని

అవినీతి భారీ పరిశ్రమలో

అన్యాయాల ధరలు పెంచేసి

స్వాతంత్ర్యాన్ని బ్యాంకులో వేసుకుని

చక్రవర్తి తిరిగే కామందులకు

క్షణక్షణం మారుతున్న లోకాన్ని

సరిగ్గా అర్థం చేసుకున్న వాళ్లంతా

పేద ప్రజల పక్షం వహించడమే

పెద్ద అపరాధమైపోయింది.

ఆశయం సాధించాలంటే

Cover Page

ఆయుధం అవసరమే మరి.... అంటాడు.

ఆశయాలు సందర్భించే వేళ

ఆయుధం అలీనం కాదు

అందుకే అంటున్నాను నేను

అందుకో ఆయుధం అని

అందుకే సృష్టిస్తున్నాను

అధర్మ నిధనం చేసే ఈ ఖడ్గాన్ని

కలంతో సృష్టిస్తున్న ఖడ్గం ఇది..... అంటూనే

ఈ కత్తి

బూజు పట్టిన భావాలకి

పునర్జయం ఇవ్వడానికి కాదు

కుళ్ళిపోతున్న సమాజ వృక్షాన్ని

సమూల చ్చేదం చేయడానికి.....

దీన్ని

నల్ల బజారు గుండెల్లో దించు

దీనితో

కల్లా కపటాలను వధించు

ఇది

సమాన ధర్మాన్ని స్థాపిస్తుంది

ఇది నవీన మార్గాన్ని చూపిస్తుంది... అంటాడు తన ఆశయాలు తన భావాలు
శ్రీశ్రీ ఈ కావ్యం లో సూటిగా, నిష్కర్షగా, ఒక్కోసారి తెగేసి చెప్పినట్లుగా అనిపిస్తుంది.
ఈ భావనలే తర్వాతే కాలంలో విరసం ఆవిర్భావానికి కారణభూతులైయ్యాయి.

పరిణామ శీలత కలిగిన సమాజం మరియు సాహిత్యాలలో దేని నుండి
ఏది ప్రేరణ పొందిందో చెప్పడం కష్టం. సమాజంలో జరిగిన సంఘటనలు
సాహిత్యానికి ప్రేరణగా నిలిస్తే కవులు మరియు రచయితలచే సృష్టించబడ్డ సాహిత్యం
సమాజాన్ని ప్రేరేపిస్తుంది. వీటికి ఉదాహరణలుగా మనం 14వ శతాబ్దాల నుంచి
ప్రపంచ సాహిత్యాన్ని పరిశీలిస్తే మరియు ప్రపంచ చరిత్రను చూస్తే అర్థమవుతుంది.
అందులో మన భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమ నుండి మొన్నటి తెలంగాణ వరకు
ఉదాహరణలు కూడా మనకు కనిపిస్తాయి ఈ విషయాన్ని శ్రీశ్రీ సదసత్సంశయం
కవితలో

Cover Page

ఈ విశాల జగతి నుంచి
ఏమిటి నే కోరినాను
ఒక జానెడు సానుభూతి
ఒక దోసెడు తిరుగుబాటు..... అంటారు మరొకచోట
మనుష్యుడే నా సంగీతం
మానవుడే నా సందేశం..... అంటూ

ఐశ్వర్యం అందరిది
అందుచేత అందులోన
సామాన్యుడు తన వాటా
తనకిమ్మని కోరుతాడు

బతకడమే సమస్యగా
పరిణమింప చేసినట్టి
అన్యాయాలన్నిటినీ
హతమార్చాలంటాడు

ఇదేం పెద్ద గగనమా
మరి ఇదేం గొప్ప కోరికా
ఇంకేం ఇదొక విప్లవమా?

ప్రశ్నిస్తే పాపమ్యా అంటూ విప్లవ భావాలని విరసం పుట్టక పూర్వమే ఈ
ఖడ్గసృష్టి లో మనం చూడవచ్చు ఐక్యంగా ఉన్నప్పుడే ఏదైనా సాధించగలం అంటూ
ఎ ఏ ఐ ఓ ఓ ఔ కవితలో మానవులు అంతా ఐక్యంగా ఉండాలని స్పష్టంగా
చెబుతాడు.

ఐక్యం ఆదీ మనకి ముఖ్యం
అందులోనే ఉంది సౌఖ్యం
లేనిపోని చీలికలు
రెండు రెండు నాలికలు
భీ యిదా బతుక్కి

Cover Page

ఫాయిదా

ఐక్యం అదీ వ్యవస్థ

అప్పుడుండదు మనకీ అవస్థ

కాదు ఔను అవును

కాదు కాదు అవదు

అనేకం అయితే ఏకం

అదే వివేకం

ఐక్యం అన్నింటికీ మూలం

అదే కదుల్తోంది కాలం

పురోగతి ప్రపంచనీతి

మనదొకే మానవజాతి

వ్యక్తికి బహువచనం

శక్తి.

ఇలా సాగుతుంది ఈ ఖండిక లో శ్రీశ్రీ కవిత్వం. 1974 లో కర్నూలు లో జరిగిన విరసం నాల్గవ మహాసభల్లో శ్రీశ్రీ గారు అధ్యక్షోపన్యాసాన్ని ఇస్తూ “ ఇది బూర్జువా సమాజం. బూరువా సంస్కృతి: అందుకే మన పాఠశాల్లో లభించే చదువుగాని, న్యాయస్థానాలల్లో దొరికే న్యాయంగాని సాహిత్యం పేర వెలువడుతున్న గ్రంథాలగాని రంగ స్థలం మీద చూసే నాటకాలూ, తెక మీద చూసే సినీమాలూగాని ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే వినదైనందిన జీవితం యావత్తూ బూజుపట్టిన విలువలకే అంకిత మయిపోయి, ఈ యిరవయ్యో శతాబ్దపు ద్వితీయార్థంతో వెలగులు జల్లుతున్న మహత్తరమైన మానవి విజ్ఞానం మన కందించడానికి సిద్ధంగా ఉన్న నూతనోత్తేజాన్ని అందికోలేని నిస్సహాయ స్థితికి దిగజారి పోయింది¹ అంటాడు. ఇవే అభిప్రాయాలను మనం ఖడ్గసృష్టి లో చూడవచ్చు.

ఆధార గ్రంథాలు

1. విరసం కరపత్రం 13-1-74
2. మహాకవి శ్రీశ్రీ - బూదరాజు రాధాకృష్ణ , సాహిత్య అకాడమీ
3. తెలుగు మణిదీపాలు - మిరియాల రామకృష్ణ వ్యాసం - ఎమెస్కో ప్రచురణ
4. అభ్యుదయ కవితా వైతాళికుడు శ్రీశ్రీ - ఏ. వీ. కళాశాల, హైద్రాబాద్ 2001 సంచిక.